Landskonferanse Friluftsliv, Tromsø 3. juni 2004

Innlegg Roy N. Wetterstad, generalsekretær Norges Motorsportforbund

Motorisert ferdsel – regulert aktivitet eller fri bruk av norsk natur

Norges Motorsportforbund har som sin primære oppgave å drive ungdoms- og idrettsarbeid. Psykiater Anders Minken som er sportssjef hos oss kaller det vi driver med for ALVORLIG MORO. Han har mange års erfaring med å bruke motorsport i forebyggings- og behandlingstiltak for utsatte grupper ungdom, og han er blant dem som har gitt viktig dokumentasjon på den viktige samfunnsmessige rollen motorsporten kan spille. Motorsport er ALVORLIG og et godt virkemiddel i viktig ungdomsarbeid. I tillegg er det MORO, men det byr på en del utfordringer i forhold til støy og miljø som vi forsøker å ta på høyeste alvor. Den organiserte motorsporten som vi representerer ønsker løsninger som er til minst mulig sjenanse og vi er bevisst på at det må tas mye hensyn til omgivelsene. Men vi håper også at samfunnet rundt oss vil vise forståelse og toleranse i forhold til vår virksomhet. Det bør være mulig å finne løsninger som alle kan leve med. Vi ønsker ikke fri ferdsel. Uvettig kjøring uten hensyntagen til andre setter bare vår virksomhet i et lite flatterende lys. Vi ønsker regulert aktivitet, men reguleringene må være fornuftige og ikke urimelige. Da vil den organiserte motorsporten bli den beste garantisten for at det kan bli bedre styring og kontroll med motorisert ferdsel i norsk natur.

Vi lever i dag i en virkelighet hvor vi kan oppleve at både kultur og sosialetaten i en kommune lovpriser det arbeidet vi driver. Derfra kan vi få pengestøtte og full oppbacking fordi det barne- og ungdomsarbeidet som gjøres i våre lokale miljøer har meget stor verdi. Såkalt grønn avdeling eller miljøavdelingen i den samme kommunen kan si at det finnes andre ting som er viktigere enn å berge noen ungdommer, og de har myndighet til å hindre at det kan utøves motorsportaktiviteter. Jeg legger ikke skjul på at jeg av og til finner innvendingene vi blir møtt med ganske urimelige. I noen tilfeller opplever vi det slik at det nærmest er en "religiøs" motstand mot vår virksomhet fordi det er motorisert aktivitet som skal bedrives. Vi har møtt en god del krefter på miljøsiden som er lite løsningsorientert og som gir oss en følelse av at de kun er ute etter å stikke kjepper i hjulene for oss.

NMF er blant de større særforbund i Norges Idrettsforbund. Vi er et fleridrettssærforbund med 4 seksjoner for motorsykkelsport, båtsport, snøscootersport og radiostyrt bilsport. Under disse seksjonene har vi 13 hovedkomiteer og 19 grener. Under snøscooterseksjonen ligger også Snøscooterforeningen (Snøfor) som er vårt svar på Skiforeningen. Gjennom Snøfor ivaretar vi den såkalte touringaktiviteten innenfor snøscooter. Vi har godt over 300 klubber over hele landet hvor det legges ned et enormt frivillig arbeid. Vi har ca. 35.000 medlemmer, 18.500 aktive og 8.500 lisensierte utøvere. Til sammenligning er det ca. 5.800 lisensierte utøvere i Skiforbundet og noe over 6.000 i Ishockeyforbundet. I tillegg befinner en del av motorsporten, den som er organisert i Norges Bilsportforbund, seg fortsatt utenfor idretten. Der er det også betydelig aktivitet og mange lisensierte utøvere.

Vår virksomhet er regulert av ulik lovgivning, men det er først og fremst den såkalte motorsportforskriften gitt av vegdirektoratet og samferdselsdepartementet som gir oss våre hovedrammer. Denne gir oss vide fullmakter som forbund til å regulere den organiserte

aktiviteten vi har på lukkede baner og andre avsperrede områder. Her har vi omfattende regler blant annet gjennom en rekke internasjonale sportsføderasjoner som vi er tilknyttet. Disse lovmessige rammene gjør at det i dag er meget god kontroll med den aktivitet som foregår på de områdene våre klubbmiljøer benytter her i landet. På mange viktige områder har det vært et godt samarbeid mellom oss og myndighetene. Det er skjedd mye positivt for våre rammevilkår. I tillegg til motorsportforskriften vil jeg fremheve spillemiddelstøtten gjennom idretten til anlegg og klubbdrift, samt spesialvilkår for avgifter. Det mest negative for våre rammebetingelser i dag er HK-avgiften for båtmotorer, forbudet mot vannscootere som også har rammet sporten og feilslått regulering av snøscooteraktivitet.

Særlig motorsportforskriften har bragt oss ett langt skritt fremover. Myndighetene har som sagt gitt oss tillit til å forvalte våre egne aktiviteter på lukkede baner og avsperrede områder. De fleste er fornøyd med måten dette gjøres på og vi forsøker å balansere ulike hensyn så godt som mulig. Vi har etablert et godt system preget av ansvarlighet og vi løser problemer gjennom selvjustis og det "rettslige" selvdømmesystem vi har tradisjon for i idretten og våre internasjonale sportsføderasjoner. Våre klubber har gjennom årtier vist at de er i stand til å ta ansvar for våre aktiviteter. Organisert kontroll slik vi har i vårt system er det beste for å ivareta hensynet til miljø og sikkerhet.

Bildet av motorsporten var tidligere "garasjekultur" og en gjeng med godt voksne guttunger som mekket og kjørte konkurranser. I dag er bildet langt mer nyansert. Den delen av motorsporten som jeg kjenner, som hører inn under idretten, har blitt mer og mer preget av idrettskultur. I tråd med myndighetenes og idrettens politiske målsettinger er det først og fremst gruppen barn og ungdom som dominerer i de aktive miljøene. Motocross er den desidert største grenen i norsk motorsport i dag. Her tok det fullstendig av for 2 – 3 år siden når vi ble gitt anledning til å drive barneidrett på lik linje med andre forbund i idretten. Jeg vil understreke det samme som Norges Idrettsforbund har gjort; "Det fanges opp mye ungdom til motorsporten som kanskje ellers ikke ville ha vært i idrettsbevegelsen i det hele tatt." Stadig flere vil drive med annet enn det helt tradisjonelle, og vi har forsøkt å ta tak i ungdomstrender og la ungdom få lov å utvikle en del ting på sine egne premisser. Dette har blant annet gjort Norge til et foregangsland når det gjelder den spektakulære grenen Freestyle Motocross. Dette er ungdomstrend som vi har sett det som viktig å oppmuntre og forsøke å legge forholdene til rette for.

Motorsport er som sagt ikke bare moro – det er viktig og det er alvorlig moro. Den fysiske inaktiviteten i befolkningen brer om seg mer og mer. Barn og unge tilbringer stadig mer tid i passiv tilstand foran en skjerm eller med en fjernkontroll i hånden. Unger utvikler seg ikke lenger slik de gjorde før og man må finne nye måter å stimulere til økt fysisk aktivitet. Særlig motorsykkelsporten har vist seg å være meget bra med tanke på å utvikle de motoriske ferdighetene hos barn. Gjennom barnecrossaktivitetene utvikler de balanse og kroppsbeherskelse på en meget effektiv måte. I tillegg lærer de viktig mestring og respekt for fart. Dette dreier seg også om kultur og verdier. Våre barneaktivitetsledere gjør en viktig jobb her, og det er ikke uten grunn at Trygg Trafikk er en hovedsamarbeidspartner for barneidretten i NMF.

Det organiserte motorsportmiljøet i Norge har stilt seg til rådighet for å bidra til å løse det betydelige snøscooterproblemet vi har fått her i landet. Dette miljøet vil være det rette til å ta ansvar for å forvalte et løypenett for snøscootere. Et skikkelig løypenett er etter vår mening det som skal til for å få snøscooterferdselen under forsvarlig organisert kontroll. Det er gått slik vi blant annet advarte Stortinget mot under behandlingen av friluftsmeldingen.

Situasjonen er i ferd med å komme ut av kontroll når det gjelder snøscooterfedsel. Folk vil ikke respektere lover og regler som strider mot sunn fornuft og grunnleggende rettsoppfatninger. I praksis har verdens mest restriktive regime for snøscooterferdsel gitt nærmest lovløse tilstander. Det er et paradoks at det skal være mer problemer med 50 – 60.000 snøscootere i Norge enn de har med over 200.000 i Sverige. Nå bør alle være villig til å se på realitetene i stedet for å dyrke "fundamentalistiske" holdninger. NMF ønsker som sagt heller ikke fri bruk av norsk natur. Vi vil ha et fast løypenett og tror snøscooter- og motorsportklubbene kan ta ansvar for vedlikehold, kontroll osv. av slike snøscooterløyper.

Jeg innser at det kan være betydelig forskjell på "nikkersadel" fra urbane strøk og bygdefolk og andre i scooterdress. Men selv om dette er som ulike "raser" å regne bør det være mulig å finne løsninger hvor disse kan leve side om side i nogenlunde harmoni. Da må disse gruppene starte med å respektere hverandre. Den ene gruppen kan ikke kreve at den andre skal stenges helt ute, og at de skal ha monopol på norsk natur utelukkende på egne premisser. Her har ikke minst miljøvernmyndighetene et stort ansvar, for de har dessverre hatt en tendens til å være nikkedukker for de mest fundamentalistiske kreftene i denne sammenhengen. Scooterinteresserte har minst like stor respekt for naturen og er like glad i den som medlemmer av turistforeningen. Det finnes sogar ganske mange som liker begge former for friluftsliv. I bygde-Norge har dessuten befolkningen lange tradisjoner både som grunneiere og brukere av naturen. De vet mer enn de fleste om hvordan den skal forvaltes og tas vare på. "Nikkersadelen" som vil stenge alle som ikke er som dem selv ute fra naturen står for det jeg vil betegne som "friluftsapartheid". Min oppfordring til begge sider er - legg bort det som måtte være av hat og forakt for dem som er annerledes og har en annen interesse en deg selv. Forsøk å komme i dialog. Jeg tror det er mulig å finne løsninger som alle kan leve med. De har klart det i Sverige og i mange andre land – vi bør klare det i Norge også.